



Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

19 iunie 2014*

„Trimitere preliminară — Articolul 45 TFUE — Directiva 2004/38/CE — Articolul 7 — Noțiunea «lucrător» — Cetățeană a Uniunii Europene care a încetat munca din cauza constrângerilor fizice care apar în ultima perioadă a sarcinii și în perioada ulterioară nașterii”

În cauza C-507/12,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Supreme Court of the United Kingdom (Regatul Unit), prin decizia din 31 octombrie 2012, primită de Curte la 8 noiembrie 2012, în procedura

Jessy Saint Prix

împotriva

Secretary of State for Work and Pensions,

cu participarea:

AIRE Centre,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Tizzano (raportor), președinte de cameră, domnii A. Borg Barthet, E. Levits, doamna M. Berger și domnul S. Rodin, judecători,

avocat general: domnul N. Wahl,

grefier: domnul M.-A. Gaudissart, șef de unitate,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 14 noiembrie 2013,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru doamna Saint Prix, de R. Drabble, QC, împuternicit de M. Spencer, solicitor;
- pentru AIRE Centre, de J. Stratford, QC, și de M. Moriarty, barrister, împuterniciți de D. Das, solicitor;
- pentru guvernul Regatului Unit, de V. Kaye și de A. Robinson, în calitate de agenți, asistați de B. Kennely și de J. Coppel, barristers;

* Limba de procedură: engleza.

- pentru guvernul polonez, de B. Majczyna și de M. Szpunar, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de C. Tufvesson, de J. Enegren și de M. Wilderspin, în calitate de agenți;
- pentru Autoritatea de Supraveghere AELS, de X. Lewis, de M. Moustakali și de C. Howdle, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 12 decembrie 2013,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea noțiunii „lucrător” în sensul articolului 45 TFUE și al articolului 7 din Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE (JO L 158, p. 77, rectificări în JO L 229, p. 35, și JO 2005, L 197, p. 34, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 56).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între doamna Saint Prix, pe de o parte, și Secretary of State for Work and Pensions (denumit în continuare „Secretary of State”), pe de altă parte, cu privire la refuzul acestuia de a-i acorda ajutor social.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Considerentele (2)-(4) și (31) ale Directivei 2004/38 au următorul cuprins:
 - „(2) Libera circulație a persoanelor constituie una dintre libertățile fundamentale ale pieței interne, care reprezintă un spațiu fără frontiere interne, în care libertatea este asigurată în conformitate cu dispozițiile [T]ratatului [CE].
 - (3) Cetățenia Uniunii ar trebui să constituie statutul fundamental al resortisanților din statele membre, dacă aceștia își exercită dreptul la liberă circulație și ședere. Este, așadar, necesar să se codifice și să se revizuiască instrumentele comunitare existente care tratează în mod separat lucrătorii care desfășoară activități salariate, cei care desfășoară activități independente, precum și studenții și alte persoane inactive, în scopul simplificării și întăririi dreptului la liberă circulație și ședere pentru toți cetățenii Uniunii.
 - (4) Pentru a depăși această abordare sectorială și fragmentară a dreptului la liberă circulație și ședere și pentru a facilita exercitarea acestui drept, este necesar să se elaboreze un act legislativ unic de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 al Consiliului din 15 octombrie 1968 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității [(JO L 257, p. 2, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 11), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CEE) nr. 2434/92 al Consiliului din 27 iulie 1992 (JO L 245, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 2, p. 234)] și să se abroge următoarele acte: Directiva 68/360/CEE a Consiliului din 15 octombrie 1968 privind eliminarea restricțiilor de circulație și ședere în cadrul Comunității pentru lucrătorii din statele membre și familiile acestora [(JO L 257, p. 13)], Directiva 73/148/CEE a Consiliului din 21 mai 1973 privind eliminarea restricțiilor de

circulație și ședere în cadrul Comunității pentru resortisanții statelor membre în materie de stabilire și de prestare de servicii [(JO L 172, p. 14)], Directiva 90/364/CEE a Consiliului din 28 iunie 1990 privind dreptul de ședere [(JO L 180, p. 26)], Directiva 90/365/CEE a Consiliului din 28 iunie 1990 privind dreptul de ședere al persoanelor salariate și nesalariate care și-au încetat activitatea profesională [(JO L 180, p. 28)] și Directiva 93/96/CEE a Consiliului din 29 octombrie 1993 privind dreptul de ședere al persoanelor aflate la studii [(JO L 317, p. 59)].

[...]

(31) Prezenta directivă respectă drepturile și libertățile fundamentale, precum și principiile recunoscute în special de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. În conformitate cu principiul interzicerii discriminării prevăzut de cartă, statele membre ar trebui să pună în aplicare prezenta directivă fără să facă nicio discriminare între beneficiarii prezentei directive pe criterii de sex, rasă, culoare, origini etnice sau sociale, caracteristici genetice, limbă, religie sau convingeri, opinii politice sau de altă natură, apartenență la o minoritate etnică, avere, naștere, invaliditate, vârstă sau orientare sexuală.”

4 Potrivit articolului 1 litera (a) din Directiva 2004/38:

„Prezenta directivă stabilește:

(a) condițiile de exercitare a dreptului la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre de către cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora.”

5 Articolul 7 din directiva menționată, intitulat „Dreptul de ședere pentru o perioadă mai mare de trei luni”, prevede la alineatele (1) și (3):

„(1) Toți cetățenii Uniunii au dreptul de ședere pe teritoriul altui stat membru pentru o perioadă mai mare de trei luni în cazurile în care:

(a) sunt lucrători care desfășoară activități salariate sau activități independente în statul membru gazdă sau [...]

[...]

(3) În sensul alineatului (1) litera (a), un cetățean al Uniunii care nu mai desfășoară o activitate salariată sau o activitate independentă își menține statutul de lucrător salariat sau de lucrător care desfășoară o activitate independentă în următoarele condiții:

(a) se află în incapacitate temporară de a munci, ca rezultat al unei boli sau al unui accident;

(b) este înregistrat în mod corespunzător ca fiind în șomaj involuntar, după ce a fost angajat pe o perioadă de peste un an, și s-a înregistrat ca persoană care caută de lucru la serviciul competent de ocupare a forței de muncă;

(c) este înregistrat în mod corespunzător ca fiind în șomaj involuntar, după ce a îndeplinit un contract de muncă pe termen limitat, cu durata de sub un an, sau după ce a devenit șomer în mod involuntar în timpul primelor douăsprezece luni și s-a înregistrat ca persoană care caută de lucru la serviciul competent de ocupare a forței de muncă. În acest caz, statutul de lucrător se menține pentru o perioadă de cel puțin șase luni;

(d) începe un stagiul de formare profesională. Cu excepția cazului în care se află în șomaj involuntar, menținerea statutului de lucrător presupune ca pregătirea să aibă legătură cu activitatea profesională anterioară.”

6 Articolul 16 alineatele (1) și (3) din aceeași directivă prevede:

„(1) Cetățenii Uniunii care și-au avut reședința legală pe teritoriul statului membru gazdă în cursul unei perioade neîntrerupte de cinci ani dobândesc dreptul de ședere permanentă pe teritoriul acestuia.
[...]

[...]

(3) Continuitatea șederii nu este afectată de absențe temporare care nu depășesc un total de șase luni pe an sau de absențe de durată mai lungă în vederea îndeplinirii serviciului militar obligatoriu ori de o absență de maximum douăsprezece luni consecutive determinată de motive importante, precum sarcina și nașterea, boli grave, studiile sau formare profesională ori detașarea în alt stat membru sau într-o țară terță.”

Dreptul Regatului Unit

7 Legea din 1992 privind cotizațiile și prestațiile de securitate socială (Social Security Contributions and Benefits Act 1992) și Regulamentul (general) din 1987 privind ajutorul social [Income Support (General) Regulations 1987] constituie reglementarea aplicabilă ajutorului social.

8 Ajutorul social este o prestație acordată în funcție de resurse diferitor categorii de persoane, printre care, potrivit articolului 4 ZA din regulamentul menționat coroborat cu punctul 14 litera (b) din anexa 1B la același regulament, și cea a femeilor care sunt sau au „fost [însărcinate], însă numai pentru perioada care începe cu 11 săptămâni înainte de săptămâna prevăzută a nașterii și se termină la 15 săptămâni după sfârșitul sarcinii”.

9 Acordarea beneficiului prestației respective presupune printre altele, potrivit articolului 124 alineatul (1) litera (b) din Legea din 1992 privind cotizațiile și prestațiile de securitate socială, ca veniturile beneficiarului să nu depășească „cuantumul aplicabil” stabilit. Când acest cuantum este zero, nu se acordă nicio prestație.

10 Potrivit punctului 17 din anexa 7 la Regulamentul (general) din 1987 privind ajutorul social, cuantumul aplicabil stabilit pentru o „persoană de origine străină” este zero.

11 Articolul 21 AA alineatul (1) din acest regulament definește noțiunea „persoană de origine străină” ca fiind „un solicitant care nu are reședința obișnuită în Regatul Unit [...]”.

12 În temeiul articolului 21 AA alineatul (2) din regulamentul menționat, pentru a putea fi considerată ca având reședința obișnuită în Regatul Unit, persoana care solicită ajutorul social trebuie să fie titulara unui „drept de ședere” în acest stat membru.

13 Potrivit articolului 21 AA alineatul (4) din același regulament:

„Un solicitant nu este considerat nerezident dacă este:

- a) lucrător salariat în sensul [Directivei 2004/38];
- b) lucrător care desfășoară activități independente în sensul acestei directive;
- c) o persoană care își menține statutul menționat la literele a) sau b) potrivit articolului 7 alineatul (3) din directivă;

- d) o persoană care este membru de familie al unei persoane menționate la literele a), b) sau c) în sensul articolului 2 din directivă;
- e) o persoană care are drept de ședere permanentă în Regatul Unit în temeiul articolului 17 din directivă.”

Cauza principală și întrebările preliminare

- 14 Doamna Saint Prix este resortisant francez și la 10 iulie 2006 a venit în Regatul Unit, unde a lucrat, de la 1 septembrie 2006 la 1 august 2007, în principal ca profesor-asistent. Ulterior, aceasta s-a înscris la un curs al Universității din Londra pentru a obține un certificat care îi conferă dreptul de a preda, perioada prevăzută a studiilor fiind cuprinsă între 17 septembrie 2007 și 27 iunie 2008.
- 15 În această perioadă a rămas însărcinată, data prevăzută a nașterii fiind 2 iunie 2008.
- 16 La 22 ianuarie 2008, sperând să găsească un loc de muncă într-o școală gimnazială, doamna Saint Prix s-a înscris la o agenție pentru muncă temporară și, începând cu 1 februarie 2008, s-a retras de la cursul pe care îl urma la Universitatea din Londra. Întrucât nu era disponibil niciun loc de muncă într-o școală gimnazială, aceasta a lucrat ca interimar în cadrul unor grădinițe. La 12 martie 2008, pe când era însărcinată aproximativ în luna a șasea, doamna Saint Prix a renunțat la locul de muncă întrucât cerințele privind îngrijirea copiilor de la grădiniță deveniseră prea solicitante. Timp de câteva zile a căutat fără succes un loc de muncă mai potrivit pentru situația sa de femeie însărcinată.
- 17 La 18 martie 2008, respectiv cu 11 săptămâni înainte de data prevăzută a nașterii, doamna Saint Prix a formulat o cerere de ajutor social. Întrucât această cerere a fost respinsă de Secretary of State prin decizia din 4 mai 2008, aceasta a formulat o cale de atac în fața First-tier Tribunal.
- 18 La 21 august 2008, respectiv la trei luni de la nașterea prematură a copilului, doamna Saint Prix și-a reluat activitatea.
- 19 Prin decizia din 4 septembrie 2008, First-tier Tribunal i-a admis acțiunea. La 13 iulie 2011 însă, Upper Tribunal a admis calea de atac formulată împotriva acestei decizii de Secretary of State. Întrucât Court of Appeal a confirmat decizia Upper Tribunal, doamna Saint Prix a sesizat instanța de trimitere.
- 20 Această ultimă instanță ridică problema dacă o femeie însărcinată care își încetează temporar activitatea din cauza sarcinii trebuie considerată „lucrător” în sensul liberei circulații a lucrătorilor consacrate de articolul 45 TFUE și al dreptului de ședere conferit de articolul 7 din Directiva 2004/38.
- 21 În această privință, instanța de trimitere constată că nici articolul 45 TFUE și nici articolul 7 din directiva menționată nu definesc noțiunea de lucrător.
- 22 Astfel, instanța menționată consideră în esență că, deși prin adoptarea aceleiași directive legiuitorul Uniunii a avut intenția de a codifica legislația și jurisprudența existente, nu a dorit totuși să excludă evoluția ulterioară a noțiunii de lucrător, în considerarea situațiilor neprevăzute expres la momentul adoptării. Având în vedere acest fapt, Curtea ar putea decide, ținând seama de circumstanțe speciale precum cele care caracterizează sarcina și consecințele imediate ale nașterii, să extindă această noțiune la femeile însărcinate care își întrerup activitatea pentru o durată rezonabilă.

23 În aceste condiții, Supreme Court of the United Kingdom a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Dreptul de ședere acordat unui «lucrător salariat» potrivit articolului 7 din [Directiva 2004/38] trebuie interpretat în sensul că se aplică numai lucrătorilor care i) se află într-un raport de muncă existent, ii) (cel puțin în anumite împrejurări) caută un loc de muncă sau iii) intră în sfera de aplicare a extinderilor prevăzute la articolul 7 alineatul (3) [din această directivă] sau articolul [7 din directiva menționată] trebuie interpretat în sensul că nu se opune recunoașterii și a altor persoane care își mențin statutul de «lucrător salariat» în acest sens?
- 2) a) În ultima ipoteză, aceasta se aplică unei femei care, în mod legitim, încetează munca sau care încetează să caute un loc de muncă din cauza constrângerilor fizice care apar în ultima perioadă a sarcinii și în perioada următoare nașterii unui copil?
- b) În cazul unui răspuns afirmativ, această femeie are dreptul să beneficieze de dispoziția de drept național cu privire la momentul în care este legitim pentru ea să procedeze astfel?”

Cu privire la întrebările preliminare

- 24 Prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă dreptul Uniunii, în special articolul 45 TFUE și articolul 7 din Directiva 2004/38, trebuie interpretat în sensul că o femeie care încetează munca sau care încetează să caute un loc de muncă din cauza constrângerilor fizice care apar în ultima perioadă a sarcinii și în perioada următoare nașterii unui copil își păstrează statutul de „lucrător” în sensul articolelor menționate.
- 25 Pentru a răspunde la aceste întrebări, este necesar de la bun început să se amintească faptul că din al treilea și din al patrulea considerent ale directivei menționate rezultă că aceasta are drept scop depășirea unei abordări sectoriale și fragmentare a dreptului fundamental și individual al cetățenilor Uniunii la liberă circulație pe teritoriul statelor membre, pentru a facilita exercitarea acestui drept prin elaborarea unui act legislativ unic care codifică și revizuieste instrumentele dreptului Uniunii anterioare acestei directive (a se vedea în acest sens Hotărârea Ziolkowski și Szeja, C-424/10 și C-425/10, EU:C:2011:866, punctul 37).
- 26 În această privință, din articolul 1 litera (a) din Directiva 2004/38 rezultă că aceasta urmărește să precizeze condițiile de exercitare a acestui drept, printre care figurează, în ceea ce privește șederea pentru o perioadă mai mare de trei luni, în special cea prevăzută la articolul 7 alineatul (1) litera (a) din această directivă, potrivit căreia cetățenii Uniunii trebuie să aibă calitatea de lucrător care desfășoară activități salariate sau activități independente în statul membru gazdă (a se vedea în acest sens Hotărârea Brey, C-140/12, EU:C:2013:565, punctul 53 și jurisprudența citată).
- 27 Articolul 7 alineatul (3) din directiva menționată precizează că, în sensul articolului 7 alineatul (1) litera (a) din aceeași directivă, un cetățean al Uniunii care nu mai desfășoară o activitate salariată sau o activitate independentă își menține totuși statutul de lucrător salariat sau de lucrător care desfășoară o activitate independentă în anumite condiții, și anume când se află în incapacitate temporară de a munci, ca rezultat al unei boli sau al unui accident, când, în anumite situații, se află în șomaj involuntar sau când începe, în condiții determinate, un stagiul de formare profesională.
- 28 Or, este necesar să se constate că articolul 7 alineatul (3) din Directiva 2004/38 nu prevede în mod expres situația unei femei care se află într-o situație specială din cauza constrângerilor fizice care apar în ultima perioadă a sarcinii și în perioada ulterioară nașterii.

- 29 În această privință, este necesar să se amintească faptul că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, sarcina trebuie să se distingă net de boală, în sensul că starea de graviditate nu este în niciun caz asimilabilă unei stări patologice (a se vedea în acest sens în special Hotărârea Webb, C-32/93, EU:C:1994:300, punctul 25 și jurisprudența citată).
- 30 Rezultă că o femeie aflată în situația doamnei Saint Prix, care își încetează temporar activitatea din cauza ultimei perioade a sarcinii și a perioadei ulterioare nașterii, nu poate fi calificată drept persoană aflată în incapacitate temporară de muncă care rezultă dintr-o boală, în sensul articolului 7 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2004/38.
- 31 Cu toate acestea, nici din articolul 7 din directiva menționată, privit în ansamblu, și nici din celelalte dispoziții ale directivei respective nu rezultă că, în astfel de împrejurări, un cetățean al Uniunii care nu îndeplinește condițiile prevăzute de articolul menționat este privat în mod sistematic, din această cauză, de statutul de „lucrător”, în sensul articolului 45 TFUE.
- 32 Astfel, codificarea urmărită de directiva menționată privind instrumentele dreptului Uniunii anterioare acesteia, care vizează expres să faciliteze exercitarea dreptului la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre de către cetățenii Uniunii, nu poate limita, în sine, domeniul de aplicare al noțiunii de lucrător în sensul Tratatului FUE.
- 33 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, noțiunea „lucrător”, în sensul articolului 45 TFUE, în măsura în care delimitează domeniul de aplicare al uneia dintre libertățile fundamentale prevăzute de tratatul FUE, trebuie interpretată în sens larg (a se vedea în acest sens Hotărârea N., C-46/12, EU:C:2013:97, punctul 39 și jurisprudența citată).
- 34 În acest context, Curtea a afirmat că orice resortisant al unui stat membru, indiferent de locul său de reședință și de cetățenia sa, care și-a exercitat dreptul la liberă circulație a lucrătorilor și care a desfășurat o activitate profesională în alt stat membru decât cel de reședință, se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 45 TFUE (a se vedea în special Hotărârea Ritter-Coulais, C-152/03, EU:C:2006:123, punctul 31, și Hotărârea Hartmann, C-212/05, EU:C:2007:437, punctul 17).
- 35 Astfel, Curtea a mai precizat că, în cadrul articolului 45 TFUE, trebuie considerată „lucrător” persoana care îndeplinește, pentru o anumită perioadă, în favoarea unei alte persoane și sub conducerea acesteia, anumite prestații, în schimbul cărora primește o remunerație. La încetarea raportului de muncă, persoana în cauză își pierde, în principiu, calitatea de lucrător, deși, pe de o parte, această calitate poate produce anumite efecte după încetarea raportului de muncă și, pe de altă parte, o persoană care caută în mod real un loc de muncă trebuie de asemenea să fie considerată lucrător (Hotărârea Caves Krier Frères, C-379/11, EU:C:2012:798, punctul 26 și jurisprudența citată).
- 36 Din această cauză, precum și în sensul prezentei cauze, este necesar să se sublinieze că libera circulație a lucrătorilor presupune că le conferă resortisanților statelor membre dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul celorlalte state membre în scopul căutării unui loc de muncă (a se vedea în special Hotărârea Antonissen, C-292/89, EU:C:1991:80, punctul 13).
- 37 În consecință, statutul de lucrător în sensul articolului 45 TFUE, precum și drepturile care decurg dintr-un astfel de statut nu depind în mod necesar de existența sau de continuarea efectivă a unui raport de muncă (a se vedea în acest sens Hotărârea Lair, 39/86, EU:C:1988:322, punctele 31 și 36).
- 38 În aceste condiții, contrar a ceea ce arată guvernul Regatului Unit, nu se poate afirma că articolul 7 alineatul (3) din Directiva 2004/38 enumeră în mod exhaustiv împrejurările în care un lucrător migrant care nu se mai află într-un raport de muncă poate totuși continua să beneficieze de statutul menționat.

- 39 În speță, din decizia de trimitere rezultă, fără ca acest fapt să fie contestat de părțile din litigiul principal, că doamna Saint Prix a exercitat activități salariate pe teritoriul Regatului Unit înainte de a înceta munca, cu mai puțin de trei luni înainte de nașterea copilului, din cauza constrângerilor fizice care apar în ultima perioadă a sarcinii și în perioada ulterioară nașterii. Fără a părăsi teritoriul acestui stat membru în cursul perioadei de întrerupere a activității sale profesionale, aceasta și-a reluat activitatea la trei luni de la nașterea copilului.
- 40 Or, faptul că aceste constrângeri obligă o femeie să întrerupă desfășurarea unei activități salariate în perioada necesară restabilirii sale nu este, în principiu, de natură să priveze această persoană de statutul de „lucrător”, în sensul articolului 45 TFUE.
- 41 Astfel, împrejurarea că o astfel de persoană nu a fost prezentă efectiv pe piața muncii din statul membru gazdă timp de câteva luni nu presupune că această persoană a încetat să aparțină pieței respective în această perioadă, cu condiția să își reia activitatea sau să găsească un alt loc de muncă într-un termen rezonabil după naștere (a se vedea prin analogie Hotărârea Orfanopoulos și Oliveri, C-482/01 și C-493/01, EU:C:2004:262, punctul 50).
- 42 Pentru a determina dacă perioada care s-a scurs între naștere și reluarea activității poate fi considerată rezonabilă, revine instanței naționale competente să ia în considerare ansamblul împrejurărilor specifice litigiului principal și al normelor naționale aplicabile în materia duratei concediului de maternitate, conform articolului 8 din Directiva 92/85/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind introducerea de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și a sănătății la locul de muncă în cazul lucrătoarelor gravide, care au născut de curând sau care alăptează [A zecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE] (JO L 348, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 3, p. 3).
- 43 Soluția reținută la punctul 41 din prezenta hotărâre este conformă cu obiectivul urmărit la articolul 45 TFUE, de a permite unui lucrător să circule în mod liber și să locuiască pe teritoriul celorlalte state membre pentru a exercita o activitate profesională (a se vedea Hotărârea Uecker și Jacquet, C-64/96 și C-65/96, EU:C:1997:285, punctul 21).
- 44 Astfel, după cum arată Comisia Europeană, o cetățeană a Uniunii ar fi descurajată să își exercite dreptul la liberă circulație dacă, în cazul în care ar fi însărcinată în statul gazdă și din acest motiv și-ar întrerupe activitatea, fie și pentru o scurtă perioadă, ar risca să își piardă statutul de lucrător în acest stat.
- 45 De asemenea, trebuie amintit că dreptul Uniunii garantează femeilor o protecție specială în cazul maternității. În această privință, este necesar să se arate că articolul 16 alineatul (3) din Directiva 2004/38 prevede că, în vederea calculării perioadei neîntrerupte de cinci ani de ședere pe teritoriul statului membru gazdă care permite cetățenilor Uniunii să dobândească dreptul de ședere permanentă pe teritoriul acestuia, continuitatea șederii nu este afectată, printre altele, de o absență de maximum douăsprezece luni consecutive determinată de motive importante, precum sarcina și nașterea.
- 46 Or, în temeiul protecției menționate, dacă o absență motivată de un eveniment important precum sarcina sau nașterea nu afectează continuitatea șederii de cinci ani în statul membru gazdă, necesară pentru acordarea dreptului menționat, constrângerile fizice care apar în ultima perioadă a sarcinii și în perioada ulterioară nașterii, care obligă o femeie să își înceteze temporar activitatea, nu pot conduce, *a fortiori*, la pierderea statutului de lucrător al acesteia.
- 47 Având în vedere toate considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la întrebările preliminare adresate de instanța de trimitere că articolul 45 TFUE trebuie interpretat în sensul că o femeie care încetează munca sau care încetează să caute un loc de muncă din cauza constrângerilor fizice care

apar în ultima perioadă a sarcinii și în perioada ulterioară nașterii își păstrează statutul de „lucrător”, în sensul acestui articol, cu condiția să își reia activitatea sau să își găsească un alt loc de muncă într-o perioadă rezonabilă după nașterea copilului.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 48 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Articolul 45 TFUE trebuie interpretat în sensul că o femeie care încetează munca sau care încetează să caute un loc de muncă din cauza constrângerilor fizice care apar în ultima perioadă a sarcinii și în perioada ulterioară nașterii își păstrează statutul de „lucrător”, în sensul acestui articol, cu condiția să își reia activitatea sau să își găsească un alt loc de muncă într-o perioadă rezonabilă după nașterea copilului.

Semnături